

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 ft. | Félévre . . . 2 ft.

Az „Erdélyi Gazda“ előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny“ is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egyesület tagjai a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 ft, félévre 1 ft 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny“-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Idő intézendők úgy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési pénzek is.

Hirdetések és mellékletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

Gróf Bethlen miniszter Kolozsvárt.

Az élelmi szerek hamisításáról.

Vegyes közlemények.

Lapunk kérése. Bejelentett állatok. Sót a sertéseknek. A dió zöld héja mint padlómáz.

Piaczi értesítő.

Nyilttér.

Gróf Bethlen miniszter Kolozsvárt.

Gróf Bethlen András földmívelési miniszter aug. 29-én reggel Tormay miniszteri osztálytanácsos kíséretében Kolozsvárra érkezett, egyrészt azért, hogy megtekintse az állatkiállítást, másrészt pedig, hogy részt vegyen azon a fontos értekezleten, melyet aug. 29-én a gazdasági egyesület az erdélyi gazdasági viszonyok érdekében tartott.

Reggel a pályaudvarhoz gróf Béldy Ákos főispán, Albach Géza polgármester és Deák Pál főkapitány ment ki a miniszter elébe. Gróf Bethlen az állomástól egyenesen a „Hungária“ szállodában lévő lakására hajtatott.

Kilencz órakor, miután a főispán és polgármester tisztelgett a miniszternél, az erdélyi gazdasági egyesület és kiállítási szakosztály tagjai jöttek el üdvözölni gróf Bethlen Andrást. A küldöttség igen népes volt s az erdélyi részek s a gazdasági egyesület legelőkelőbb és legszámottevőbb gazdái vettek benne részt, kik a gazdasági egyesület helyiségében gyűltek össze s onnan vonultak a miniszter lakására.

Szabó József, a gazdasági egyesület tévkeny és ügybuzgó elnöke vezette a monstre küldöttséget s fenkölt gondolkozásu következő beszédet intézte hozzája:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Kegyelmes Uram!

Az erdélyrészi országos gazdasági egyesület tagjaival, midőn szerencsém van Nagyméltóságodnál tiszteletünket tenni, üdvözölni, legmélyebb hálás köszönetünket nyilvánítani, hogy Nagyméltóságod magas látogatásával szerencsételni méltóztatott, engedje meg, hogy ezen köszönetünk kiterjedjen arra is, a mit ezen rövid másfél év alatt mióta ezen kiválóan földmives ország legfontosabb tárczáját — a földmívelésit — átvette, már is tapasztalhattuk mi erdélyrészi Nagyméltóságod részéről: érdekeink hathatós támogatását, a nélkül, hogy e miatt külön kívánságaink, külön állásunk separaticus tendenciájával vádoltathassunk; hisz miniszteri széke elfoglalása alkalmával nyilvánította Nagyméltóságod: „Magyarország nagy feladatának, nemzetközi hivatásának akként felelhet meg, ha összes részeinek ereje kifejtésre jut és ha az egyes részek jogosult érdeke az egész ország jól felfogott érdekét képezi.“ — Már pedig ezen erdélyi rész geographiai helyzeténél fogva is a legelmaradottabb volt, a hátramaradásának egyik legfőbb oka a birtokviszonyok rendezetlensége volt; gazdasági egy-

letünk ez érdekekben sokszor hangoztatta kérését és Nagyméltóságod hathatós támogatásának köszönhetjük, hogy ma ezen érdek, az állami előlegezések és a kataster részére a felmérési költségek visszatérítése által tetemesen elősegítettet.

Ez ország rész gazdasági legelső hivatása az állattenyésztés fejlesztése; a kiállítások hatnak ennek buzdítására, e téren is az eddiginél fokozottabb támogatásban részesültünk s reméljük, hisszük s tiszteletteljesen kérjük Nagyméltóságodat, hogy ennek előmozdítására egyesületünk által tett kérelmünk az erdélyi faj téhen telep nagyobb mérvű felállításával legközelebb megvalósuland; nemkülönben a Nagyméltóságod által kezdeményezett állattenyésztési szabályrendelet is tetemesen hozzájáruland az általános kisbirtokosok közötti tenyésztés fejlesztésére.

Nem különben az erdélyrészi gazdáknak és birtokosoknak szükségük van földmives iskola létesítésére és alkalmazására. Nagyméltóságod méltóztatott az algyógyi földmives iskola felállítását által érdekünket e tekintetben is előmozdítani.

Ország részünk éghajlata nagyon kedvező a kiválóan izletes gyümölcstermelésre, ennél fogva a külföld fokozottabb mérvben keresi fel piacunkat és a kereslet emelkedik, ha mentől több és jobb egy minőségű kerül eladás végett a piacra, egyesületünk e téren éveken át hozott tetemes áldozatainak végeredményét Nméltóságod segítette elő — köztelkünk átvételével, lehetővé tette a jól kezelt anyag rendkívüli olcsó, esetleg díjtalan kiadásával a gyümölcstermelés fokozását.

Ezen nevezetes eredmények bátoritanak, hogy a jelenlegi európai közgazdasági átalakulás alkalmánál a kereskedelmi szerződések megkötésénél is, Magyarország nyugat és kelet felőli érdekei Nméltóságod hathatós támogatásával már a jövő évben kedvező megoldást nyernének; mert nagy szükségünk van az árak consolidálására, hogy az állam közszükségletei miatt fokozottabb mérvben felmerülő adóterhek, a jövedelmi források emelése és egyenletes biztonsága által elősegíthessék.

Mindezen már is elért tények és remények hatása alatt, midőn gazdasági egyesületünk és a vidéki egyesületek jogosult, méltányos és az állam pénzügyei által teljesíthető kéréseinket magas, hathatós pártfogásába ajánljuk — részünkről minden kitelhető támogatásunkat felajánlva, kívánom, hogy Nméltóságod soká a haza javára éljen!

E beszédre Bethlen miniszter a következő nagyhatású és gyakorlati elveinél fogva kiváló fontosságú beszéddel válaszolt:

Tisztelt elnök ur, tisztelt barátim!

Igen köszönöm eme meleg elismerő szavakat.

Higyjék el, hogy igen jól osik, hogyha a közpálya, mely gyakran, de mondhatni, mindig

tövisekben gazdag, gyümölcsöket is terem. S legkedvesebb gyümölcsök azok, melyeket e perczben szedek, midőn hivatott részről elismerésben részesül törekvésem. Hogy önöknek a támogatása mellett, önökkel együtt igyekszem megoldani a gazdasági fejlődésre fontos kérdéseket, legyen jele az is, hogy a politikai elfoglaltság miatt rövidre szabott szabadságidőmet megszakítva igen messziről jöttem, hogy lássam a kiállítást, mely remélem, az erdélyrészi állattenyésztés emelkedésének újabb örvendetes bizonyítéka leend, de jöttem főleg azért, hogy önökkel együtt, kik a dolgokat közelből látják, a szükségleteket érzik; megbeszéljem ama tenni valókat, melyek a gazdasági életben most fontossággal birhatnak.

Igen nagy sulyt fektetek ez egyesületre és arra különösen, hogy ennek vezérférfiaival karöltve működjem. Nemcsak a rokonszeny és bizalom, mely önökkel egybefűz, vonz ide, hanem mélyebb oka is van és ez az a két momentum, mely gazdasági fejlődésünkben mindenesetre figyelmet érdemel.

Az egyik ok ama gazdasági tapasztalatokban rejlik, amiket itt szerezni lehet. Azon gazdasági tapasztalatok fontosak, melyeknek iniciatívái, ha visszapillantunk az elmúlt 20—30 esztendőre, felette tanúságosak. Ugy látjuk, hogy igen sokan azok közül, kikben erős volt az iniciativa, nem voltak képesek sikerre vezetni a kezdeményezést s törekvésük nagy részben nem végződött kellő eredménnyel. Esetleg önhibájukon kívül történt, hogy nem érhetek el sikert, nem ismerhették az akadályokat, melyek utjokban állanak, de tényleg a munkásságuk nem szerencsésen végződtek s kevesen vannak azok, akik a 20 év előtti időkben valamely kezdeményezésre vállalkoztak s azt kezükbe ragadták, ezután gazdasági eredménnyel és nemcsak erkölcsi sikerrel dicsekedhettek volna. Ezért bármily üdvös legyen a kezdeményezés, ezek a példák elijeszthetik a vállalkozókat.

A második (s ez nemcsak erdélyi, hanem specziális magyar jellem), hogy könnyen felbuzdulunk, könnyen rohanunk vállalkozásokkal ismeretlen terekre, hanem a kezdeményezés után, ha egy-egy akadállyal találkozunk, visszariadunk. Nehezebben felbuzduló nyugot-európai népeknél ellenben ha fellép egy-egy kezdeményező, egy eszmével, megkíséríti és nem riadva vissza semmiféle akadályoktól igyekszik sikerre vezetni. S csakis így érhetők el kellő eredmények. Jól tudjuk, hogy egy kérdés megoldása annyi tényezővel van összekötve, hogy csekély hibák néha semmivé teszik, azért teljes siker csak több lankadatlan kezdeményező törekvése által érhető el.

Sok példa bizonyítja, hogy nálunk egy-egy kezdeményezés, habár az alap gondolata helyes volt is, ha csak a kivitel valamely részben is akadálylyal találkozik, kudarcot vall s az ügy elvész.

S ha ezekből a tapasztalatokból következtetéseket vonok s kérdom, hogy miképen

legyenek a szerepek a különböző tényezők között, melyek a kezdeményezés után a siker elérésére közreműködhetnek, elosztva, hogy a kormány a társadalommal s a sikert biztosító tényezőkkel együtt haladva, azt tényleg létrehozzák: megtalálom a szerepeket, melyeket úgy az egyiknek, mint a másiknak az ügy előnyére el kell vállalni.

Ezek között a szerepek között a gazdasági egyeletnek a feladata meglátolni, megfontolni, hogy mely teendők azok, melyekkel kezdeményezéseket lehet tenni úgy, hogy a vállalkozás haszonnal járjon, a másik feladat az, hogy ha a kezdeményezés megtörtént, ne engedjék lankadni az erőket, mik közreműködnek a létesítésben, de sőt mindehhez buzdítsák és támogatassák.

Ez az a mi reménnyel tölt el. Reményem, hogy az összesített munka által, az erők egyesítése után a haladás fejlesztésében, az ország fontos részében, a szeretett Erdélyben is lépések lesznek a gazdasági életet teljes virágzásra juttatni.

Gyakran és helyesen hangsúlyoztatik, hogy a gazdasági haladás az, mely az országnak politikai súlyát is biztosítja, erősíti. Mire való ábrándozni oly tervekkel, melyek kívül esnek a megvalósíthatás keretén, midőn a mezőgazdasági fejlődés biztosítja nekünk mindazt az előnyt, a mire szükségünk van.

Kifejezést adtam azon ohajtásomnak s örömmel tölt el, hogy viszhangra talált, hogy a mostani kiállítás kapcsolatosan itt értekezlet tartassék, melyen megbeszéljük a fontos teendőket s hogy mik azon tényezők, a melyek megszerzésére törekednünk kell az erdélyrészi gazdasági élet haladásainak biztosítására.

Örvendek, hogy számosan jöttek az értekezleten való résztvevésre. Elhozattam a miniszterium egyik tekintélyesszakemberét, hogy figyelme legyen az előadandókra s a kívánalmakkal, és szükségletekkel legyen alkalma közelebbről megismerkedni. Kifejezést adok azon örömmemnek, hogy az egyesület buzgó szakférfiai itt együtt láthatom, kiknek támogatására azon munkában, mely előttünk áll, számítok s kik a munka sikerét hivatva vannak biztosítani. Örvendek, hogy ily tekintélyes testületet találok itt, mert remélem, hogy így az értekezlet nem üres czeremonia lesz, hanem sikerre vezérlő munka. Újlag üdvözlöm önöket!

Az élelmi szerek hamisításáról.

A hatóság a berlini hetipiaczokon, vizsgáló állomásokon stb. egy negyedév alatt 3787-60 kgr. állati élelmi szert tartóztatott le, mint romlottat. Ez elkobzott élelmiszer-mennyiség következőleg oszlik meg: 2903-35 kgr. hús, 3 kgr. tyúk, 797 kgr. vadhús, 77-45 kgr. hal és 6-50 kgr. liba.

A hannoverai vizsgáló-állomás egy évi vizsgálatainak száma 1373-ra megy. Melyből 311 vizsgálat esik a borra, 104 tejszóra, 94 vizre, 69 fűszerre, 62 sörré, 59 lisztre, 50 csokoládéra és kalácsra. Ezek között 195 hamisítást találtak, a mely számból azonban csak 35 esetet büntettek meg, nem mintha a hamisítások ki nem derültek volna határozottan, hanem leginkább azért, mert a tulajdonképeni hibás személy nem volt kinyomozható.

Marienburgenben egy vendéglős pinczében, adósságok miatt, néhány száz üveg vörös és fehér bort, megpezsztve foglaltak le és árvereztek el. Egy-egy üveg 50 filléren kelt el, de még az az ár is igen drága volt az italért, mert az analizisből kitűnt, hogy bornak még nyoma sem volt az üvegekben s az egész gyártmány vízből, borszeszből, cukorból és anilimból állott. A bepanaszolt a törvényszék elé került és kitűnően, hogy a bort maga gyártotta, hamisításért és csalásért öt magát három havi, feleségét egy havi és sógorát 8 napi fogságra ítélték.

Egy Boroszlóban igen kelendő méz, a mely kissé sötétebb színével, valamint nem egészen tiszta ízével különbözött a hamisítatlan, valószínű méztől, 15-20 százalék búzakeményítőpépet tartalmazott, a mely a mézzel össze volt főzve. Ez a méz zavarosan oldódott vízben és néhány perc múlva üledéket adott, a melyben a mikroszkopi vizsgálat szétmállott búzakeményítő szemecskéket mutatott ki.

Az ugynevezett tisztított burgonyakeményítő, a buroszlói Dr. Hulwa F. vizsgálata szerint, keményítőliszt és nagy mennyiségű alabástrompor keveréke.

R. kereskedő Kazanban évenként mintegy 150,000 rubelért ad el olyan teát, a mely már egyszer ki volt főzve és használva, s a melyet neki Kazan városa legnevezetesebb czégjei szállítanak. Ezt a kivonatolt teát újra megszártják és azután valami csekély teával elegyítve, „orosz karaván-tea“ néven juttatják forgalomba.

Boston városa tejfelügyelője az egy év folyamán végrehajtott 1144 tejpróba közt nem kevesebb mint 457 hamisítást talált. A hamisított tejbe átlag 21% vizet öntöttek, sőt egyes esetekben a hozzátétel egész 42% -ig emelkedett.

Németország és más állam hírlapjai is naponta közölnek híreket tejhamisításokról és a rászabott büntetésekről; a mi eléggé igazolja az újabbban ez irányban kifejtett szigorú hivatalos ellenőrzés és vizsgálat szükséges voltát.

A Hamburgban lakó Dr. Pieper szerint az ottani örölt kávé, kevés kivétellel, mindig hamisított. Ö nyolcz mustrát vizsgált meg, és mind hamisítottnak találta. A hamisítás részben 75%-ig czukoriával, cukorral, homokkal, agyaggal stb. történt, a legsilányabb minőség pedig fűreszporral, homokkal és egyéb kevert czukoriát tartalmazott, csak kávé nem.

Bonnban Dr. Stutzer az élelmi szerek számos hamisítását derítette ki. A czukoriakávéban tetemes mennyiségű homokot talált. Egy megvizsgált eczet csak 1-6% eczetsavat, de annál több keserű növényi anyagot tartalmazott, a mi azért volt hozzákeverve, hogy az eczet erősségét, csipősségét emelje. Hét örölt fahéjpróbából egy sem volt hamisítatlan; mind egyikben liszt és vörös okker volt; az utóbbi, a liszt megfestése céljából, 10-12% mennyiségben. Az örölt szegfűborsban, a mely sem külsőleg, sem szagával nem különbözött a tisztától, tözgepor volt.

A berlini rendőrség különböző fűszerkereskedésből összeszedett örölt fahéjat és borsot adott át chemiai vizsgálatra. S kitűnt, hogy a fahéjhoz átlag 16% ásványi anyag, kiválóan vasokker és mellékesen kukoriczaliszt is volt keverve, a többi pedig a legértéktelemből (talán már olaj szerzésére szolgált) fahéj volt. A borsvizsgálat meg azt tüntette ki, hogy körülbelül 20%-a nem volt valószínű bors, hanem homok, agyag, csontliszt és részben fa.

Egy hamburgi kereskedő fahéj, bors és szerecsendióvirág néven a következő dolgokat árult. Az állítólagos fahéj kukoriczalisztból, vasokkerből, mahagonifa-forgácsból és csekély rész valódi fahéjból állott, ezenkívül kis mennyiségű igen ártalmas vörös festék is volt benne. A bors kevés borsból, földből és pálmamaglisztből állott; hasonlóan volt hamisítva a szerecsendióvirág is. A törvényszék a kereskedőt 1200 márka fizetésére, illetve 80 napi fogságra ítélté.

Egy Münchenben fölfedezett sörhamisítás a törvényszéki büntetések egész sorát vonta maga után. Gróf Hugo von Montgelas sörfőzőmestere egy sörfőzet komlóját és malátáját gliczerinnel helyettesítette, a mely hamisításért nyolcz napi fogsázzal büntették, a grófot magát meg „malátaadó-megkárosítás“ miatt 568 márka pénzbírságra vagy 56 napi bezárásra ítélték.

Kempton törvényszéki kerület egy lindai sörgyárost, a ki egy berlini czégtől „fa-glazur“ néven egy hectoliter gliczerint hozatott és hasz-

nált fel söréhez, 21 napi börtönre és a malátaadó-törvény áthágásáért 4000 márka pénzbírságra, a berlini gliczerin-szállítókat pedig egyenként szintén 100 márka fizetésére ítélte.

A hannoverai élelmiszer-vizsgáló-állomás elnöke, Dr. Skalweit J. közölte annak idején, hogy egy kaiserswerthi földbirtokos szép tiszta búzát küldvén örölni a malomba, onnan olyan lisztet kapott, a melynek kenyérsütésétől ő, valamint egész családja nagyon rosszul lett. Egy napszámoscsalád, a mely ugyanettől a molnártól vett lisztet, szintén megbetegedett. A vizsgálat első esetben a lisztnek 7-5%, a másodikban 12-5% gipszzsel való hamisítását derítette ki.

Brémerhavenben azt derítette ki a vizsgálat, hogy a közkórház számára szállított barna sör egyszerű szirupból van készítve. A szállító maga beismerte, hogy barna sörét vízből, élesztőből és cukorszörpéből készíti, a mely keveréket négy hétig hagyván a hordóban erjedni, tisztulni, üvegekbe huzza és azzal kész a legszebb barna sör. A gyáros kinyilatkozta egyúttal, hogy ő egész bona fide járt el, mert a söréhez való receptjét egy braunschweigi embertől 1200 márkán vette és Braunschweigben az ily módon való sörgyártás épen nem rendkívüli dolog.

Egy hamburgi kereskedő 60-80 filléren hirdette a lapokban mokka-kávéjayaik fontját és terjesztgette is utazójával az egész városban. Kisült, hogy ez a kávé elegyítve volt örölt szivarláda-fával, fűreszporral, bablisztal, keményítővel és égetett cukorral; a hamisítót 50 márka pénzbírságra, illetve 5 napi börtönre ítélték.

Gera egyik mészárosát, a ki 6 mázsa cerverelat-kolbász hústöltelékét fukszinnal vörösrre festett burgonyaliszttel pótolta, a bíróság 100 márka pénzbírságra ítélte. A derék husáros azonban azt hozta fel mentségére, hogy ez az eljárás Jena, Gotha, Waltershausen, Eisenberg stb. minden nagyobb husgyárában általános használatban van. (Der Stein der Weisen.)

(Term. Közlöny.) Weress Endre.

Vegyes közlemények.

— Két napi késedelemmel jelenik meg lapunk e száma, részint kiállítás elfoglaltatásaink miatt, részint azért, hogy a gr. Bethlen András miniszter ő nagyméltóságánál tett tisztelegesen elnökünk által tartott nagyszabású beszédet, ugyszintén a miniszter nagyfontosságú válaszával s számunkban adhassuk. Szép sikerrel lefolyt állatkiállításunkról a részletes leírást lapunk jövő számában adjuk.

— Az erdélyi gazdasági egylet állatkiállításai szakosztályának az egyleti irodában levő nyilvántartási könyvébe a következő eladók állatok vannak bejelentve:

40 darab félig hizott, fehér, magyar ökör.
4 darab herélt hámos ló.
500 darab orbáncz ellen oltott malacz.
1 darab mezőszéki tenyészbika 1 1/2 éves.
1 darab 6 éves, 178 cm. magas, herélt barna pej hámos ló.
1 darab erdélyi magyar fajta bika, 3 éves 4 hónapos, nagy testű.
124 darab 1 1/2 éves erdélyi magyar tinó.
Bővebb felvilágosítást ad az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala Kolozsvárt (bel-középutca 11. sz.)

— Sót a sertéseknek. Sok gazda azt hiszi, hogy a sertéseknek nem szükséges só adni, sokan plane azon tévhitben vannak, hogy a sertéseknek nem is jó a só. Nem szükségtelen tehát a sertéstenyésztők figyelmét a sóra, mint az emésztést hatályoson előmozdító szerre felhívni. Jó a sertéseknek rendszeres időközönként egy kis só adni, a melyhez egyszer-mászor egy kis fahamut vagy ként is lehet keverni. Ezen utóbbi szerek esetleg a kisebb emésztési zavarokat is megszüntetik.

Erdélyrészi kilenczedik tenyészállatkiállítás

— használati lóvásárral és díjazással összekötve —

Kolozsvárt, 1891 augusztus hó 28, 29 és 30-án a sétatéren

— a nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. ministerium támogatásával —

rendezi

az Erdélyi Gazdasági Egylet Állatkiállítási Szakosztálya.

1. A kiállítás célja kizárólag az erdélyrészi állattenyésztés fejlesztése és emelése lévén, ennél fogva csakis a régi Erdélyben (tehát a volt u. n. kapcsolt részeket is ideértve) született állatok lesznek arany-, vagy pénzdíjjal jutalmazhatók. Kivételt e tekintetben csakis a ló-osztálynak „B) Nem telivér lovak“ cz. a. felsorolt 1, 2, 3, 4, 5. alosztályaiba sorozható lovak, valamint a községi bikák képeznek.

2. Másutt tenyésztett állatok ugyan szintén bemutatathatók, de csakis dicsérő oklevelet nyerhetnek.

3. A díjak két kategóriára oszlanak: *aranydíj* (frankokban) főleg a nagyobb birtokok részére és *pénzdíj* (bankjegyekben) *kizárólag* kisebb birtokok részére. Kisebb birtokok alatt értetnek azok, kiknek birtokuk 50 holdat meg nem halad; azonkívül ide számíttatnak a *gazdatisztek, lelkészek, tanítók és körjegyzők* is.

Ha a kisebb birtokosnak arra való állatja van, akkor az a *kitűzött aranydíjakra is versenyezhet*, de nem megfordítva.

Hogy a díjkategória iránt kétség ne támadjon, a bejelentési ívben a következő kérdések foglaltatnak: a kiállító neve és állása? a kiállító birtokának nagysága, holdak szerint?

4. A kiállítás a következő osztályokból áll:

I. osztály: Ló.

Ezen osztály díjai az államsegély eddigi részletéből és a kolozsvári lóverseny-alapból, e célra felajánlott, szintén állami adományból, vannak dotálva.

A) Erdélyben született angol telivér lovak:

Aranydíjak: 300, 200, 150, 100 és 50 frank.

B) Nem telivér lovak:

1. *Nehéz teher alá való háttas lovak:*

Aranydíjak: 250 és 200 frank.

2. *Könnyű teher alá való háttas lovak:*

Aranydíjak: 200, 150, 100 és 50 frank.

Pénzdíjak, első sorban csikós kanczáknak: 100, 75 és 50 forint.

3. *Hámos lovak 15-2 h. markoson (= 163 cm.) felül:*

Aranydíjak: 300, 200, 150, 100 és 50 frank.

4. *Hámos lovak 15-2 h. markoson (= 163 cm.) alól:*

Aranydíjak: 200, 150, 100 és 50 frank

Pénzdíjak, első sorban csikós kanczáknak: 100, 75 és 50 forint.

5. *Gazdasági lovak csikós kanczái:*

Aranydíjak: 100, 75, 60, 50 és 40 frank.

Pénzdíjak: 50, 25 és 15 forint.

A program 3-ik pontja szerint az aranydíj főleg a nagyobb birtokok, a pénzdíj *kizárólag* kisebb birtokok részére van kitűzve. Ha azonban a kisbirtokosnak arra való állatja van, *akkor avval az aranydíjakra is versenyezhet*.

A fenn elsorolt alosztályokban csak oly ló versenyezhet a díjakra, mely az illető erdélyrészi kiállítónak *legalább egy év óta, bona fide, tulajdona*.

Magától értetődik, hogy ivarától megfosztott állat sem a ló-, sem más osztályban a tenyészállatok csoportjában nem versenyezhet és ennél fogva sem díjat, sem dicsérő oklevelet nem nyerhet

II. osztály: a) Erdélyi magyar szarvasmarha.

Csak tisztavértű állat díjazható

1. *Tenyészbika, 3 évesen felül:*

Aranydíjak: 300, 150, 100 és 50 frank.

Pénzdíjak: 100, 50, 25 és 15 forint.

Hat évnél idősebb tenyészbika csak dicsérő oklevelet nyerhet.

2. *Községi bikák:*

Pénzdíjak: 100, 75 és 50 forint.

Hat évnél idősebb községi bika csak dicsérő oklevelet nyerhet. Községi bikák más díjakra nem pályázhatnak

3. *Bika, 2-3 éves:*

Aranydíjak: 150, 100 és 50 frank.

Pénzdíjak: 50, 25 és 15 forint.

4. *Bika, 1-2 éves:*

Aranydíjak: 150, 100 és 50 frank.

Pénzdíjak: 50, 25 és 15 forint.

5. *Gulyabeli tehén:*

Aranydíjak: 150, 100, 70 és 50 frank.

6. *Fejős tehén:*

Aranydíjak: 100, 50 és 30 frank.

Pénzdíjak: 60, 40, 25, 15 és 10 forint.

7. *Üsző, 2-3 éves:*

Aranydíjak: 70, 50 és 30 frank.

Pénzdíjak: 25, 15 és 10 forint.

b) *Erdélyi hegyi barna marha (riska) bikák, tehenek és üszők* díjazására:

Első díj: 80 frank.

Második díj: 50 frank

A program 3-ik pontja szerint az aranydíj főleg a nagyobb birtokok, a pénzdíj *kizárólag* kisebb birtokok részére van kitűzve; a kisebb birtokos azonban az *aranydíjakra is versenyezhet*.

Külön díjak:

A „6. Fejős tehén“ című alosztályban 100 frtot túlzott ki Kolozsvár sz kir városa, melyre kolozsvári kisbirtokosok — azaz olyanok, kik legfeljebb 50 holdnyi gazdasággal bírnak — pályázhatnak.

Első díj: 50 frt, a tulajdonos-kiállító *saját nevelésű* tehenéért.

Második díj: 25 frt } oly tehenéért, mely legalább Harmadik díj: 15 frt } egy év óta van a kiállító tulajdonában. Negyedik díj: 10 frt }

Jutalom a *viszonylag legjobb* állatnak is adandó, ha legalább 5 tehen van kiállítva.

8. *A kis tenyésztők legjobb borjas tehenének* díjazására gróf Bánffy György díja: 60 frank.

III. osztály: Idegen fajtájú szarvasmarha.

Csak tisztavértű állatok díjazhatók.

1. *Bikák:*

Első díj: 60 frank.

Második díj: 30 frank.

2. *Tehenek és üszők:*

Első díj: 60 frank.

Második díj: 30 frank.

Ezen díjakra minden birtokos, különbség nélkül, pályázhat.

IV. osztály: Bival.

1. *Bikák:*

Díjak: 150, 100 és 50 frank.

2. *Tehenek és üszők:*

Díjak: 100, 80 és 50 frank.

Ezen díjakra minden birtokos állatja, különbség nélkül, pályázhat; azonban bikák csak 4 éves korig versenyezhetnek, vénebb bikák csak dicsérő oklevelet nyerhetnek.

V. osztály: Juh.

Kiállítandó legalább 5 darab 1 kossal

1. *Hazai fajta:*

Aranydíjak: 100, 75, 50 és 25 frank.

Gróf Bánffy György díja: 40 frank.

Pénzdíjak: 15 és 10 forint.

2. *Idegen fajták és keresztezések:*

Aranydíjak: 30 és 20 frank.

A program 3-ik pontja szerint az aranydíj főleg a nagyobb birtokok, a pénzdíj *kizárólag* kisebb birtokok részére van kitűzve; a kisebb birtokos azonban az *aranydíjakra is versenyezhet*.

VI. osztály: Sertés.

Kiállítandó csoportonként 4—12 darab (legalább 1 kannel); eladási célból, helypénz fizetése mellett, akárhány.

1. Hazai fajta:

Aranydíjak: 80, 50 és 30 frank.

Pénzdíjak: 15 és 10 forint.

2. Idegen fajták és keresztezések:

Aranydíjak: 30 és 20 frank.

A program 3-ik pontja szerint az aranydíj főleg a nagyobb birtokosok, a pénzdíj kizárólag kisebb birtokosok részére van kitéve; a kisebb birtokos azonban az aranydíjakra is versenyezhet.

VII. osztály: Baromfi.

Tyuk, gyöngytyuk, lud, récze, pulyka és galamb.

Kiállítandó 1 törzs, azaz 1 him és 2 nőtény.

Díjak: 325 frt értékig, melyeket a bíráló bizottság belátása szerint fog csoportosítani.

A kitűzött arany- és pénzdíjakon kívül minden osztályban tetszés szerinti számban oszthat ki a bíráló bizottság dícsérő okleveleket.

* * *

Külön osztály: Hízott állatok.

Tekintet nélkül a fajra és nemre, díjazandó a legjobban hízott.

1. Szarvasmarha:

Első díj: 100 frank.

Második díj: 50 frank.

2. Sertés:

Első díj: 60 frank.

Második díj: 30 frank.

Ezen díjakra minden hízaló, különbség nélkül, pályázhat

Külön pályázat.

A tenyészállatkiállítással kapcsolatosan, vásárral összekötött, használati-ló díjazás is tartatik.

Cél: A használati lovak értékesítésének előmozdítása s a jobb anyagnak, a használatra való tekintettel, ivar különbség nélküli díjazása által, serkentőleg hatni minél több, a különböző szükségleteknek megfelelő jó ló előállítására.

Ezen díjakra csak a régi Erdélyben (a volt u. n. kapcsolt részeket is ideértve) született és nevelt lovak pályázhatnak és nyerhetnek jutalmat.

Állami adományból a következő díjak osztatnak ki:

Négyes fogatok részére:

Első díj: 500 frank.

Második díj: 200 frank.

Kettős fogatok részére:

Első díj: 300 frank.

Második díj: 100 frank.

Bofogott kis hámos lovak részére:

(150—156 cm. magassággal.)

Egy díj: 100 frank.

Nagy hámos lovak részére:

(164 cm. felül.)

Első díj: 250 frank.

Második díj: 150 frank.

Harmadik díj: 50 frank.

Kis hámos lovak részére:

(150—164 cm. magassággal.)

Első díj: 200 frank.

Második díj: 100 frank.

Harmadik díj: 50 frank.

Igás lovak részére:

Egy díj: 50 frank.

A fogatoknál bemutatott ló, a hámos lovak versenyénél is pályázhat, de díjat csak egyet nyerhet.

A csak kötőféken elővezetett lovak is pályázhatnak, a háti lovak részére kitűzött díjakra.

Ezen versenynél a ló-osztály juryje, a lovak származásának és ivarának figyelmen kívül hagyásával, csupán a használatra való tekintettel ítélt.

A bejelentés határideje: 1891. évi augusztus hó 28-án déli 12 óra, — helye: a kiállítási téri iroda.

Minden bejelentett ló után fizetendő a bejelentés alkalmával, a kiállítási szakosztály pénztárába és pedig: befogva vagy nyereg alatt bemutatandó ló után egy forint, kötőféken vezetett ló után 50 krajczár.

A bejelentési határidőn túl bejelentett lovak díjra nem pályázhatnak.

A fogatok a kiállítás tartama alatt délutánonként 5—6 óráig a sétatéri nagy fasoron jártatandók.

* * *

A kiállítási napirend a következő:

Első nap: Péntek, augusztus 28-án reggel 9 órától délután 3 óráig az összbíró bizottság működése, a bírálati eredmény kifüggesztése; délután 3—5 óráig a használati lovak elővezetése, bírálata és díjazása, 5—7 óráig zene; 5—6 óráig fogatok jártatása; belépti díj e napon 1 forint.

Második nap: Szombat, augusztus 29-én reggel 10 órától kezdve lóvásár és lóárverés; délután 4—7 óráig zene, 4—6 óráig az elővezethető állatok elővezetése, 5—6 óráig fogatok jártatása; belépti díj e napon 50 kr.

Harmadik nap: Vasárnap, augusztus 30-án d. e. 10 órakor, az állatkiállítási szakosztály részjegytulajdonosainak közgyűlése, az egyleti helyiségben, (Belközép-utca II. sz. emelet); délután 5 órakor a díjak ünnepélyes kiosztása, továbbá 4—5 óráig zene és az elővezethető állatok elővezetése, 5—6 óráig fogatok jártatása; belépti díj e napon 30 krajczár.

Gyermekek és katonák (az őrmesterig bezárólag) a fent említett belépti díjnak felét fizetik.

Névre szóló állandó belépti jegy, mely mind a három napon tulajdonosa által bárhánszori belépésre használható, darabonként két forintért váltható.

A kiállítás naponta délelőtt 8 órától esti 7 óráig a látogatók részére nyitva áll.

Egyszersmind figyelmeztetjük a t. közönséget, hogy ezen kiállítás alatt folyik le a kolozsvári országos vásár és pedig augusztus 29-én lóvásár, 30- és 31-én baromvásár.

Általános tudnivalók:

1. A kiállítás állandó helye a kolozsvári sétatérnek északnyugati oldalán e célra külön elkerített terület.

2. Hogy a rendező bizottság a részvétel mérvéről idejekorán tájékozva legyen, a bejelentések 1891. július 15-től augusztus 15-ig bezárólag fogadtatnak el; a szükséges bejelentő ívek minden kiállítani szándékozóknak díjtalanul küldetnek meg. A bejelentő az ív minden rovatának pontos és hiteles kitöltéséért felelősséget vállal. Különösen fontos, hogy az állat netalán eladási, vagy kikidáltási ára, számmal és betűvel legyen kiírva. Az áraknak méltányos megállapítását úgy a kiállítási vásár, mint az egyesek érdekében a t. tulajdonosoknak teljes figyelmükbe ajánljuk.

3. Minden bejelentéshez az esedékes helypénz és a többi illeték melléklendő, e nélkül a bejelentés tekintetbe vétetni nem fog.

A helypénz a kiállítás tartamára következőleg van megállapítva:

I. Lovaknál	} ménének vagy csikós kanczának külön rekesz (box)	6 frt
		egyed loállás . . . . .
II, III, IV. és VII.	} tenyészbika darabonként	3 "
		marha és bivalnál } más marha " . . . . .
V. és VI juh és sertésnél csomónként		2 "
Hízott sertések darabja		50 kr.
VIII. Baromfinál törzsenként		50 kr.

A kiállításra küldött állatok csakis a helypénz nyugta előmutatása mellett fogadtatnak be, mely igazolásul szolgál.

4. Arany vagy pénzdíjat — a hízók külön osztályját és a kettős fogatok versenyét kivéve — csakis erdélyrészi tenyésztő nyerhet.

Az odaitélt díjakat jelző táblácskáknak kifüggesztése a megejtett bírálat után azonnal történik.

5. Az augusztus 29-ére kitűzött lóvásár és lóárverésen bárminő nem kiállított ló is — darabonként 1 frt engedélydíj lefizetése mellett — elővezethető és eladható.

A kiállított lovak minden külön díj nélkül árusíthatók, a vevő azonban azokat csak a kiállítás bezárta után veheti át.

6. A bíráló bizottság részben a különböző gazdasági egyleteknek e célból felkért t. küldötteiből, részben a rendező bizottság által közvetlenül meghívott szakértőkből alakul.

A bírálat az értékszámrendszer (pointirozás) szerint történik; a bíráló bizottság szabályzata a jelen értesítésnek függelékét képezi.

Kiállító a saját osztályában bíró nem lehet.

7. A bejelentett állatoknak legkésőbb augusztus hó 27-ikén estig (a kellő egészségügyi bizonyítványokkal ellátva) helyt kell lenniök; a kiállítást azonban, még eladás esetén is, augusztus hó 31-dikének hajnala előtt elhagyniök nem szabad.

Szilaj állatoknál maga a tulajdonos tartozik kelleleg gondoskodni, hogy azok sem a személyzetet, sem a látogatókat ne veszélyeztessék.

8. A kiállításon az állategészségügyi és állatrendőri felügyeletet az e célra külön felkért állatorvos teljesíti.

9. Azon kiállító, kik takarmányról saját maguk gondoskodni nem kívánnak, a helyszínen levő vállalkozónál fedezhetik szükségletüket.

10. A t. kiállítóknak és látogatóknak figyelmükbe ajánljuk, hogy szállásról idejekorán gondoskodjanak. A közvetítést Kolozsvár szabad kir. városának szállásmestere Ferenczi Árpád úr volt szives elvállalni, kihez az ebbeli megkeresések intézendők.

11. Minden kiállító vagy annak megbízott képviselője *kivánatra* egy darab, saját személyére szóló *állandó szabadjegyet* nyer.

Az állatokat gondozó személyzet *szines karkötőt* visel, melyért darabonként 40 krajczár fizetendő s a bejelentéssel egyidejűleg elküldendő E karkötőt másnak átengedni 5 forint büntetés terhe alatt tilos

A kiállító nevét viselő *vaspléh-czím tábla* használatáért minden bejelentési szám után — a baromfit kivéve — 10 krajczár fizetendő.

12. Az állatok *tűz elleni biztosításának költségeit* a rendező bizottság viseli, ellenben más károk és veszélyekért felelősséget nem vállal.

13. Ki cselédet nem küldhet, annak állatait a *rendező bizottság gondoztatja*, és pedig: a ló, szarvasmarha és bival osztályokban naponként és darabonként 50 krért, juhot és sertést naponként és darabonként 10 krért; a baromfi gondozásáért külön díj nem jár.

14. A kiállítási helyiségeket a helypénzt fizetett állatok *már két nappal a kiállítás megnyitása előtt* (tehát augusztus 26-ától kezdve) és *még egy nappal a kiállítás bezárta után* (tehát még augusztus 31-én) vehetik igénybe.

15. A kiállítási állatok szállítására nézve a vasútnál a következő kedvezmények állanak fenn:

A z állat n e m e	Darab és kilométer szerint krajczár
Lovak, öszvérek, csikók — 1 darab feladásánál	3 43
Lovak, öszvérek, csikók — legalább 2 drb feladásánál	1 71
Szamarak, bikák, ökrök és tehenekért	1 58
Szopós borjúk, sovány sertések, kecskék, juhok, kos, ürü és kecske-bakokért	0 26
Borjú és hizott sertésekért	0 79
Süldők, malaczkok, gödölye és bárányokért	0 13

E díjtételekben a kezelési illeték már bennfoglaltatik, azokhoz azonban a szállítási adó még hozzászámítandó.

Az állatkísérőknek a III-ik osztályban való utazásra menet és jövetkor, mindenkor a személyvonatra szóló fél III. osztályu menetjegyet kell váltaniok.

Fenti díjtételek ugy az oda, mint a visszaszállításra is érvényesek.

A fentebb elősorolt kedvezményes díjtételekhez a következő feltételek köttetnek:

1. A küldemények a szállító levélen kívül a kiállítási bizottság által kiállított, a küldő nevét és a küldemény megjelölését kiténtető *bizonyítvánnyal* kísérendők.

Ezen bizonyítványt a rendező bizottság a bejelentési *in beérkezése után azonnal kiküldi.*

2. A visszaszállításnak ugyanazon irányban kell történnie, mint a melyben a Kolozsvárraállítás történt.

3. A visszamenő állatokat kísérő szállító levélhez azon fuvarlevél is csatolandó, mellyel az állatok Kolozsvárra szállítottak: azonkívül mindkét fuvarlevélnek záradékkal kell ellátva lennie, melyben a kiállítási bizottság bizonyítja, hogy az állatok bár kiállítva lettek, de nem adattak el.

4. A Kolozsvárraállításra vonatkozó fuvarlevél a félnek nem adatik vissza, hanem a vasút birtokában marad.

5. A mellékletek u. m. értékbiztosítás, fekbér stb. az általános határozmányok alapján számíttatnak.

* * *

16. Az egyes teendők és szakok végzésére, képviselőre és felügyelőre a következő beosztás van megállapítva:

I. Elnök és képviselő a bíráló bizottságnál: Sigmond Dezső, szakosztályi alelnök

II. Közrend és hatósági képviselő: Dr Nagy Mór.

III. Sétatéri bizottság képviselője: Kőváry László.

IV. A ló osztály főnöke: Báró Jósika Gábor.

V. A hazai szarvasmarha osztály főnöke: Benigni Sámuel

VI. Idegen marhák osztályának főnöke: Ásványi Lajos.

VII. A bival-osztály főnöke: Jakab László.

VIII. A juh-osztály főnöke: Duha Imre

IX. A sertés-osztály főnöke: Vörös Sándor.

X. A hizó osztály főnöke: Lászlóczky Samu.

XI. A baromfi-osztály főnöke: Ditrői József.

XII. Állatorvosi felügyelet a vasúton és kiállításon: Reich Albert.

XIII. Pénztári felügyelet: Csermák János.

XIV. Pénztári ellenőrzés: Nagy Lajos.

XV. Ügyvezetés és irodakezelés: Sz. Szakáts Péter, az erdélyi gazd. egyesület titkára.

Netán kívánt részletesebb felvilágosításokkal az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatala Kolozsvárt teljes készséggel és forduló postával szolgál.

Kelt az erdélyi gazd. egyesület állatkiállítási szakosztálya végrehajtó bizottságának Kolozsvárt, 1891 évi április hó 26-án tartott üléséből.

Gr. Bánffy György,
elnök.

Sz. Szakáts Péter,
titkár.

*

*

*

F ü g g e l é k.

A bíráló-bizottság szabályzata.

I. A bíráló-bizottság, melynek élén egy elnök áll, a program 6) pontja értelmében lesz összeállítva és a felsorolt osztályoknak megfelelőleg nyolcz osztályra oszlik.

II. A bíráló-bizottság tagjai 1891 augusztus hó 28-án reggel 7 órakor a kiállítás helyszínén; szakosztályi alelnök Sigmond Dezsőnél jelentkeznek, ki a megalakulást vezetni fogja.

III. A bíráló-bizottság elnöke jogosítva van a hiányzó tagokat, a rendező bizottság képviselőjének meghallgatásával, más jelenlevő szakértők felkérése által pótolni.

IV. Az alakulás abból áll, hogy az összjury, mindenekelőtt egy előadót választ, ki az alakulásról, majd a zárulésról jegyzőkönyvet vezet. Ennek megtörténtével, minden egyes osztály elnököt és jegyzőt választ, haladék nélkül a bírálathoz fog és azt, még az nap délutáni 3 órára be is fejezi. A befejezés a kiállítási irodában bejelentendő.

Minden osztály a szükséghez képest alosztályokra oszolhat; a mely eloslzás a ló-osztálynál okvetlenül megteendő és pedig a következő csoportosítással:

1. Alosztály a telivér, a nehéz teher és könnyű teher alá való bítas lovak bírálására.

2. Alosztály a hámos lovak és a fogatok bírálására.

3. Alosztály a gazdasági lovak csikós kanczáinak bírálására.

V. Az osztály-főnökök a jury-osztályok működésében részt vesznek, felvilágosítást és útbaigazítást adnak, de nem szavaznak.

VI. A bírálat az u n értékszámrendszer szerint történik, az arra szükséges rovatos táblázatok a tagok között az alakulás alkalmával kiosztatnak

VII. Arany- és pénzdíjjal csak a „régí Erdélyben“ (tehát a volt kapcsolt részeket is ide értve) született és tenyésztett állat díjazható; — kivéve a lóosztályt, hol az erdélyrészi kiállítónak egy év óta tulajdonát képező ló is versenyezhet.

Másutt tenyésztett állat csak dicsérő oklevelet nyerhet A hizók osztályában nem erdélyrészi tenyésztő is kiténtethető.

IX. Kiállító a maga osztályában bíráló nem lehet.

X. Ugyanazon állat ugyanazon osztályban csak egyszer nyerhet arany- vagy pénzdíjat.

XI. Minden állat csak azon alosztályban díjazható, melybe neme, fajtája, kora vagy használhatósága szerint a kiállító által bejelentetett. Ha azonban a kiállító ezt meg nem jelölné, ez esetben az alosztályokba való besorozást a végrehajtó bizottság által e célra megbízottak végezik. A pénzdíjra pályázó állatoknál azonban ezen osztályozáshoz a bíráló-bizottságnak minden esetben joga van.

XII. Ha egy alosztályban csak egy tenyésztőnek vannak absolut becsü állatai, akkor ezekkel az összes kiténtött díjakra versenyezhet

XIII. Minden jury-osztály önállóan rendelkezik a kiténtött általános és külön díjakról, de a díjak áthelyezése egy osztályból vagy alosztályból a másikba megengedve nincs

Dicsérő oklevelek ad libitum állanak rendelkezésre.

XIV. A bírálati eljárás befejeztével az egyes osztályok elnökei és jegyzői ugyancsak augusztus 28-án délután 5 órakor zárulésre gyűlnek össze, melynek helyiségét a reggeli alakuló ülés határozza meg. E zárulés, melyet az összjury elnöke vezet, a bírálati jegyzőkönyveket tudomásul vevési és ezeknek alapján általános jelentést szerkeszt, mely a kiállításon tapasztalt előnyöket és hiányokat röviden felsorolva, a gazdaközönség figyelmét a követendő helyes irányra felhívja.

Ezen bejelentési ív pontosan kitöltendő és (1891 július 15-étől kezdve)
legkésőbb 1891 augusztus hó 15-éig
az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztárának (Kisegítő takarékpénztár) Kolozsvárra beküldendő.

✱ BEJELENTÉSI ÍV ✱

az Erdélyi Gazdasági Egylet állatkiállítási szakosztálya által, a nagyméltóságu földművelésügyi m. kir.
ministerium támogatásával, Kolozsvárt, 1891. évi augusztus hó 28—30-áig rendezendő

„ERDÉLYRÉSZI KILENCZEDIK TENYÉSZÁLLATKIÁLLÍTÁS“-RA.

A kiállító neve és állása: .....

A kiállító birtokának nagysága (holdakban): .....

Lakása: .....

Póstája: .....

A bejelentett állat*

osztálya: .....

alosztálya: .....

neme (him v. nőstény): .....

fajtája: .....

apja: .....

anyja: .....

színe: .....

életkora 1891 augusztus 31-én: ..... év ..... hó ..... nap

tűzbiztosítás értéke* ..... forint.

Eladó vagy elárverezendő-e az állat?*

Eladási, vagy kikiáltási ár?* ..... forint, azaz (betűkkel)

..... forint.

Az illető állat volt-e már díjazva? mikor? minő osztályban? minő díjjal?

Ezen bejelentéshez mellékelt helypénz: ..... frt ..... kr.

..... darab cseléd karkötőért (40 krjával) mellékelt ..... frt ..... kr.

..... darab ezimtábláért (10 krjával) „ ..... frt ..... kr.

Kiállító küld-e állataival cselédet vagy nem?

 JEGYZET: Az „apa“ és „anya“ sorának kitöltése csak anyyiban kívántatik, a mennyiben azt a kiállító egyáltalában teheti.

Ezennel kijelentem, hogy a kiállítási programmnak minden egyes pontját tudomásul véve, azt magamra nézve kötelezőnek elismerem.

..... 1891

..... hó ..... n.

A bejelentő aláírása:

* Miután a juh, sertés és baromfi osztályban egy szám alatt több állat lesz bemutatandó, fenti adatok ezekre összesen lesznek kiteendők és értendők.

Ezen bejelentési ív pontosan kitöltendő és (1891 július 15-étől kezdve)
legkésőbb 1891 augusztus hó 15-éig
az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztárának (Kisegítő takarékpénztár) Kolozsvárra beküldendő.

Ezen bejelentési ív pontosan kitöltendő és (1891 július 15-étől kezdve) legkésőbb 1891 augusztus hó 15-éig az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztárának (Kisegítő takarékpénztár) Kolozsvárra beküldendő.

Ezen bejelentési ív pontosan kitöltendő és (1891 július 15-étől kezdve) legkésőbb 1891 augusztus hó 15-éig az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztárának (Kisegítő takarékpénztár) Kolozsvárra beküldendő.

— A dió zöld héja mint padlómáz. A ki már hámozott zöld diókat, az tudja, hogy ennek következtében először piszkosak lettek ujjai, később azonban szép sötétbarna színt öltöttek, mely szín semmiféle mosás által nem volt eltávolítható és mindaddig megmaradt, míg az illető bőrréteg le nem kopott. Az asztalosok már rég használják a zöld dióhéj forrázatát a lágy fák bekenésére. A szobapadló gyakori surolását is el lehet kerülni, ha azt ily főzettel bekenjük. A bekenést 2–3-szor kell ismétetni, míg ugyanis a padlónak szép barna színe lesz. Ez a szín igen tartós és semmiféle további firnájszozás nem szükséges.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legújabb jelentés. Buza 76–81 kg. 10 frt 15 kr.—10 frt 80 kr. Rozs 70–72 kg. 9 frt 70 kr.—9 frt 85 kr. Arpa 60–66 kg. 6 frt 25 kr.—6 frt 65 kr. Zab 39–41 kg. 6 frt 15 kr.—6 frt 40 kr. Tengeri 73–75 kg. 6 frt 35 kr.—6 frt 40 kr.

N.-Várad, augusztus 25. Tiszta buza 7 frt 46 kr. Elegybuza 6 frt 68 kr. Rozs 6 frt 32 kr. Arpa 3 frt 46 kr. Zab 2 frt 10 kr. Törökbuza 5 frt 02 kr. hl.ként. Széna kötetlen 2 frt 30 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm.ként. Marhahus 48 kr. kg.

Erdélyi piacok.
(Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Brassó	Csikserede	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogaras	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	hl.	820	650	790	750	600	650	800
Elegy buza	"	490	600	700	525	550	600	—
Rozs	"	600	450	660	550	500	560	450
Arpa	"	460	350	—	—	—	425	—
Zab	"	270	275	700	200	350	200	275
Törökbuza	"	530	540	680	450	400	500	550
Széna	q.	200	300	400	300	200	200	200
Szalma	"	90	100	180	180	100	140	—
Tűzifa	km	260	240	220	380	200	200	180
Marhahus	kg.	48	32	40	40	44	38	40
Augusztus		21	19	18	26	22	21	22

A piaci cikkek	Mérték	Uy.-Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegesvár
Tiszta buza	hl.	800	—	910	705	675	760	700
Elegy buza	"	725	—	770	610	640	660	480
Rozs	"	600	—	770	565	600	640	440
Arpa	"	—	—	465	—	—	430	—
Zab	"	230	—	440	295	300	220	230
Törökbuza	"	500	—	595	435	500	490	430
Széna	q.	300	—	200	120	400	150	130
Szalma	"	200	—	150	75	200	100	110
Tűzifa	km	260	—	300	235	220	300	200
Marhahus	kg.	45	—	46	44	40	50	44
Augusztus		22	—	27	27	20	21	19

A piaci cikkek	Mérték	Sepal-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	hl.	820	660	—	700	700	—	—
Elegy buza	"	600	600	—	600	600	—	—
Rozs	"	620	480	—	550	550	—	—
Arpa	"	440	280	—	375	—	—	—
Zab	"	280	240	—	300	225	—	—
Törökbuza	"	540	450	—	500	100	—	—
Széna	q.	350	160	—	250	250	—	—
Szalma	"	160	130	—	150	150	—	—
Tűzifa	km	160	180	—	180	240	—	—
Marhahus	kg.	44	44	—	36	44	—	—
Augusztus		24	24	—	22	25	—	—

Kolozsvár, 1891. aug. 27. Tisztabuza 8 frt 50 kr. 10 frt. Rozs 8 frt—8 frt 50 kr. Törökbuza 6 frt—6 frt 30 kr. Zab 5 frt 80 kr.—6 frt. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm.-ként. Marhahus 50 kr. kg.

Allatvásárok.

Kolozsvár. Heti állatvásár augusztus 19. és 20-án Szarvasmarha felhajtattott m. e. 120 drb; eladatott 89 drb. Ló felhajtattott mintegy 6 drb; eladatott 2 drb. Juh felhajtattott m. e. 200 drb; eladatott 91 drb. Sertés felhajtattott m. e. 500 drb; eladatott 293 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár, augusztus 21-én. Heti átlag árak: magyar válogatott árú 260–360 kgr. nehéz 43½–49 kr.; 180–260 kg. nehéz 50–50½ kr.; vidéki könnyű sertés 50–51½ kr.; szerb 49–50½ kr. tiszta kgrammonként Páronként 45 kg. életsúly leve-

nás és 4% engedmény. Elcségek: Tengeri uj 6 frt 65 kr.; árpa uj 6 frt 70 kr. Kőbányán átvéve. Debreczen Heti állatvásár augusztus 24–25-én. (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtattott 1050 drb; eladatott 644 drb. Ló felhajtattott 750 drb; eladatott 225 drb. Sertés felhajtattott 4300 drb; eladatott 2001 drb. Általános irányzat: élénk.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

NYILTÉR. *)

REGALE-UTALVÁNYOKAT, illetve KÖTVÉNYEKET az esedékes kamatok külön megtérítésével

teljesen a hivatalos árfolyam jegyzés szerint fizeti.

Ez év folyamán a forgalomban levő

5% magyar papíráradék és a 4% magyar aranyáradákkötvényeknek

egy részén az utolsó szelvény kerül beváltásra; ennek esedékessége után csupán a szelvény-utalványok benyújtása ellenében új szelvény-ívek fognak kiadatni, melyeknek beszerzését jutalék nélkül készséggel közvetíti

FOLLY VICTOR

bank- és pénzváltó-üzlete KOLOZSVÁRT.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelőséget a szerk

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közölhetnek, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebb összeg postabélyegeken is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Alkalmazást keres.

Alkalmazást keres egy, a kolozsmonostori gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett, több évi gyakorlattal bíró, székely származású, nőtlen gazdasz, ki önállóan is működött. Címe a kiadóhivatásban G. B. jegy alatt megtudható.

Eladás és vétel

Kitűnő minőségű tisztított csiki rozs, mely a fagynak ellentételnek jó, meg nem dől és nagyon késői vetéseknél répa és törökbuza után jól sikerül, mm.-ként zsákkal együtt 10 frtért, 5 mm.-nál több 8 frtért kapható. Ugron Zoltánnál a székely-keresztúri állomáson, ugyancsak csikből javított buza a 11 frt., 5 mm.-án felül 9 frtért.

Eladó fajgalamok! czim a szerkesztőségénél. I. him 2 nüstény angol agár és ezeknek több kis fia, továbbá egy 8 lövetű fegyver jutányos áron eladó esetleg elcsereendő. Hol? megmondja a szerkesztőség.

Keresetek egy 500–600 holdas földbirtok haszonbérletre. Ajánlatok D. jegy alatt a kiadóhivatásban intézendők. Két jó karban levő gúzeséplő-

garnitúra teljes felszereléssel ellátott. Tudakozódhatni B. P. jegy alatt a kiadóhivatásban. Eladó egy minden tekintetben kitűnő 1½ éves Poland-China tenyészkán Bikafalván, u. p. Székely-Udvarhely. Bővebb tájékozást nyújt U. G. jegy alatt a kiadóhivatal.

„LÖVYTUS“ FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt használják gyümölcsfák, rózsatövek nevesítésére, beteg fák gyógyítására. Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő nem hatol át rajta. Kapható (9.) (34–52.)

az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban“ és Tauffer Ferencz utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1.30
300 " " " " —85
150 " " " " —45

Elismerő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlészeti iskolák, magán, kertészeti és faiskolák által. Kitüntette lett a bécsi, gráci, kolozsvári kiállításon dícsérő-oklevéllel, a lütti kiállításon arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7.) **SIMONFFY ISTVÁN** (34–52.)
gazdasági gépgyára, vas- és fémöntödéje Kolozsvárt, kultordanteza 48. szám.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket. Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőszivattyúk, zúzógépek, malom-szerkezetek, kút és vízvezeték elkészítésére. Készletet tart saját gyártmányából, nevezetesen egyes, kettős és három borzadás ekék és taligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szecelő rosták, kukorica-morzsolók, szőlő-zúzó, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyjéremű közönség becses figyelmébe ajánl. Készletmennyei jószágáért és használhatóságáért felelősséget vállal. Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Alapított 1858-ban.

Ő es. és kir. fensége József főherczeg udv. szállítója

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZelső magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang- és ércöntődeje
Kolozsvárt, belmonostor-utca 12. szám.

Ajánlja gyártmányait, mint magyar különlegességet

KUTAKBAN

és mindennemű szivattyukban, tüzi- és kerti fecskendőkben.

Ajánlkozik köz- és magán-fürdők felszerelésére,

szagmentes ürszékek felállítására.

25. Elvállal (29-30.)

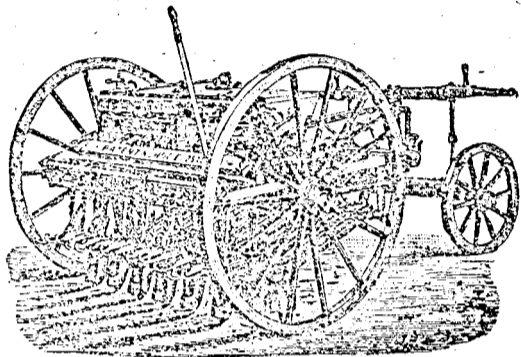
teljes vízvezetékek és csatornázások berendezését, városok, földbirtokok és magánzók-részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett.

minden víziművi munka gyors és pontos kivitelére

Képes árlapok és részletes költségtervezetek kívánatra díjmentesen küldetnek.

Egyetlen belföldi

szivattyu-gyár!

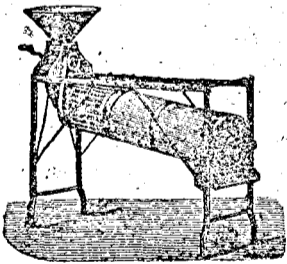
61. (9-26.)

Bécs, 1890. Gazdasági kiállítás. Legmagasabb kitüntetés:
*Nagy diszokmány!***KÜHNE EDE**

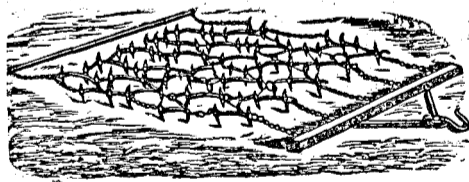
gazdasági gépgyára Mosonban (alakult 1856-ban.)

Főraktár: Budapesten, VI., vaczi-körút 21.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek az általán kedvelt népszerű és több mint 10,000 példányban elterjedt kitűnő

Hungaria-Drill sorvetőgépeit Uj! Balance-Hungaria-Drill (Wabrosch szabad.) Legjobb sorvető hegyes vidékre. Könnyű és olcsó répa-
vető gépek. Laacke-féle rét- és szántó-boronák. Turcsányi uj kéregtörője. Egy és kétvasu ekék, kapálók, töltőgetők, rosták, konkolyozók s minden más gazdasági eszközök készletben.

Árjegyzékek kívánatra.

BALOGH JÓZSEF

PUSKAMŰVES ÉS MECHANIKUS KOLOZSVÁRT

Van szerencsém a n. é. helyi és vidéki közönség b. figyelmébe ajánlani fegyver- és lőpor-raktáramat,

melyet főter, Báro Radák-ház, hátul az udvaron minden e szakmába vágó vadászati kellékekkel elláttam, u. m: fegyverek a legközönségesebbtől a legjobb minőségig, lefoucheux és lancaster, továbbá szohafegyver, szohapisztoly és revolverek nagy választékban.

Lőporok különböző minőségben, serétek, golyók, üres és kész töltények a legutányosabb árakban s mindenkor raktáron kaphatók.

Fegyverjavításokat, becseréléseket, villancsengők bevezetését, villámhárítókat a legujabb szabadalom szerint eszközölök.

Továbbá galvanoplasztikai munkákat, u. m. aranyozás, ezüstölés, nickelés stb a legjobb kivitelben és jutányosan teljesítek.

Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan eszközölök.

Becses pártfogását kéri

teljes tisztelettel

45. (13-20)

BALOGH JÓZSEF.

Nyomatott Gáman J. örök. könyvnyomdájában Kolozsvárt, belközép-utca, Minorita-épület.

„THE GRESHAM“

életbiztosító társaság Londonban.

Magyarországi fiók:

Bpest, Ferencz-Józseftér 5., 6. Bécs, Gisellastrasse 1. sz. a.

a társaság házában.

Ausztriai fiók:

a társaság házában.

A társaság vagyona 1890 június 30-án	frk 111.610,613.—
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1890 évi június 30-án	„ 20.084,349.—
Kifizetések biztosítási és járadéki szerződések s visszavásárlások után a társaság fennállása óta (1848)	„ 254.804,082.—
A legutóbbi tizenkét haóli üzleti idő alatt a társaságnál	„ 55.985,275.—
értékig nyújtattak be ajánlatok, miáltal a társaság fennállása óta benyújtott ajánlatok összértéke	„ 1.666.812,555.—

értékre megy. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgálnak az osztrák magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak és a magyar és osztrák fiókok.

63. (2-3.)

Védelmet

marhavész. sertések orbánca, istállóknak a legyek, mindennemű férgek ellen, a fa rothadása, korhadása, duzzadása és megvetemedése ellen. nedves falak ellen, egyedül csak az elismerő legjobb eredeti Barthel-féle 49. (8-10).

carbolineum

nyújt. Egyuttal legolcsóbb és legjobb dióbarna festék fatárgyakhoz, melyeknek 3-4-szeres tartósságot ad. Leírások ingyen. 5 kg. postán 1 frt 50 kr., 100 kg. 16 frt loco Bécs.

Csekély kiadás. 1000-szeres haszon.

Olesón szállítatik továbbá fedéllemez, szabadalmazott merevedő kátrány, pata-, bőr- és kocsikenőcs, kárbolsav stb.

Barthel Mihály és Tsa Bécs, X., Keplergasse 20.
(Alapított 1781.)**ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.**

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, bel-közép-utca 10. sz. a. (Minorita-épületben)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékieleg bejegyzett czég alatt

Bank- és Pénzváltó-üzletet

nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvevények beváltása.

Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvényekkel való ellátása.

Utalványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárusítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorkodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá ugy a kolozsvári, mint a felső pénzüzetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgálom minden a bank-üzlet körébe vágó felvilágosítással. Kiváló tisztelettel

(2.) (35-52.)

FOLLY VICTOR.